

**U**česnici ratova devedesetih godina u Srbiji ne dobijaju nikakvu pomoć od države. Oni nemaju penzije, mogućnost da se leče, da idu na rehabilitaciju... Praktično nemaju nikakva prava. U Srbiji, prema procenama, ima 400.000 veterana koji su učestvovali u ratovima na prostorima bivše SFRJ (1990–1999). Od toga je 30.000 ratnih vojnih invalida i porodica palih boraca ratova.

– U Novom Sadu niko ne vodi brigu o nama. Baš niko. U Beogradu je nešto drugačije. Svako ko je učestvovao u ratu ima popust od 30 odsto na komunalne račune, a slično je i u gradskom prevozu. Država još nije donela ni zakon o ratnim veteranima i po tome smo jedinstvena država u Evropi. Da ne govorim u kakvom su položaju branitelji u Hrvatskoj, borci u Federaciji BiH pa i u Republici Srp-

situacija i evo ih nazad. Kad progovori Nataša Kandić, izgleda kao da smo svi ratni zločinci. Setite se liste 106 imena ljudi koji su tražili da se NATO bombardovanje nastavi. Mnogi od njih su bili u vlasti, a neki su i sada – podseća Simić.

U Novom Sadu u dva vodeća udruženja veterana ima oko 12.000 članova, a po procenama, na ratištu ih je bilo oko 20.000.

– Ostale borce uhvatila je apatija. A kako i ne bi. Činimo sve što možemo, ali to nije dovoljno. Čak i za obeležavanje značajnih godišnjica nemamo dovoljno novca, a kamoli da nam neko plati komunalije. Recimo, za nov zakon smo skupili više od 40.000 potpisa, a nijedan jedini narodni poslanik nije želeo da nas podrži. Bez razlike svi su isti – i opozicija i vlast. Ali, koliko god da smo ogorčeni na državu, bolje reći na vlast, ponovo bismo je

radi o velikom broju, i naš je interes da se svaki pojedinačni slučaj ispita i reši. Ti ljudi su sami sebe ranjavali i posle dokazivali da su stradali u borbi. Hteli smo da pomognemo u otkrivanju lažnih RVI, ali čak ni u ovom slučaju država ne želi našu saradnju. Iako mi najbolje znamo ko je bio stvarno ranjen na ratištu, a ko ne – tvrdi naš sagovornik.

Država je veterane izigrala čak i kod ratnih dnevnica.

– Sedam opština s juga Srbije isplatilo je ratne dnevnice pod vidom socijalne pomoći, a mi ostali nismo ništa dobili. Zato smo i morali da svoju državu tužimo Strazburu. I kad smo uspeli, znate šta se dogodilo? Država je uložila čak dve žalbe protiv svojih ratnika – kaže Simić.

Podsetimo, sud u Strazburu doneo je krajem prošle godine presudu kojom Srbija mora da isplati dnevnice

**Većinu boraca uhvatila je apatija. A kako i ne bi. Činimo sve što možemo, ali to nije dovoljno. Čak i za obeležavanje značajnih godišnjica nemamo dovoljno novca, a kamoli da nam neko plati komunalije**  
**Dragan Simić**

skoj. O njihovim materijalnim pravima i položaju u društvu možemo samo da sanjamo – kaže predsednik novosadskog Udruženja oslobodilačkih ratova Srbije od 1991. do 1999. godine Dragan Simić.

#### **NEMA ZAKONA O VETERANIMA**

Koliko je to apsurdno, dovoljno govori podatak da je Srbija donela tri zakona o dezerterima, a o ratnicima nijedan.

– Predlog zakona o pravima ratnih veterana predali smo u parlamentarnu proceduru i očekujemo da se o njemu raspravlja za vreme prolećnog zasjedanja Narodne skupštine. Radi se o sveobuhvatnom propisu koji bi konačno trebalo da reši probleme ne samo veterana ratova nego i ratnih vojnih invalida i članova porodica poginulih boraca. Predlog Zakona o ratnim veteranima pisali smo po uzoru na evropske, kancelarija Evropske komisije u Beogradu dala je saglasnost... Ali sve je još uzalud. U Evropi i bilo gde u svetu, jedan od najtežih zločina je kad za vreme rata pobegnete iz države. A kod nas pobegulje sačekaju da prođe malo vremena, da se smiri

branili kao i devedesetih – napominje Simić.

#### **POMOĆ SAMO ZA INVALIDE**

Ratni vojni invalidi jedini su učesnici ratova koji primaju pomoć od države.

– Svi RVI su podeljeni u 14 grupa, u zavisnosti od težine povreda i invaliditeta. Relativno smo zadovoljni njihovim položajem. Mi nismo megalomani i znamo mogućnosti društva. Najniža kategorija RVI prima između sedam i devet hiljada dinara, a prva kategorija dobija iznos republičkog proseka isplaćenih zarada. Ali, to su stopostotni invalidi. Međutim, Srbija nema nijedan bolnički centar za invalide, ne mogu u banje, čak nemaju ni pristup preko reda u vojnim bolnicama... Bez obzira na to što su sve dali za ovu državu, pa čak i svoje zdravlje – navodi Simić.

Naravno, u svakom žitu ima kukolja.

– I među ratnim vojnim invalidima ima onih koji tu ne zaslužuju da se nađu – radi se ukupno o pet do osam procenta populacije. To su lažni invalidi zbog kojih je država odlučila da sprovede postupak revizije. Iako se ne

ratnim veteranima iz 1999. godine. Sudskim epilogom pravdu su isterala tridesetorica rezervista koji su se obratili tom sudu, a pred istom sudskom instancom čeka još 8.500 ljudi. Procenjuje se da će Srbiji trebati najmanje četiri milijarde dinara da bi isplatila sve one koji nisu dobili ratne dnevnice za dane mobilizacije od 24. marta do 26. juna 1999.

#### **OGORČENI NA DRŽAVU**

Predsednik novosadskog Udruženja učesnika oružanih sukoba na području bivše Jugoslavije Željko Vukelić i sam je 90-postotni invalid.

– Naše udruženje ima 9.000 članova i jedno je od većih u zemlji. Međutim, nemamo nikakva prava niti bilo kakvu pomoć. Očekujemo da će biti bolje kad se donese nov zakon, ali bilo bi potrebno i da o nama brine ministarstvo. Ovako, situacija će biti sve teža jer smo sve stariji. Sve sam to osetio na svojoj koži. Nakon ranjavanja na ratištu i 12 operacija, dobio sam treću kategoriju invalidnosti. Danas više nemam pravo na lečenje čak ni na VMA ili u bilo kojoj drugoj vojnoj bolnici. Zahtev za banjsko lečenje tražio sam bar pet puta i sve uzalud. Teš-